

Posudek vedoucího práce

E. Rejnová-Rubková 2007: Obydlí v předzemědělských společnostech. Diplomová práce. Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Diplomová práce E. Rejnové-Rubkové má 106 stran textu, hojně proloženého obrázky, tabulkami a grafy (celkem 58). Je rozdělena do 9 kapitol (včetně úvodu a závěru) a 21 podkapitol.

Autorka si vybrala veliké a složité téma, jehož poznání prochází složitým vývojem, daným stavem výzkumu, všeobecným stavem poznání a různorodými tendencemi, které se během dlouhého období výzkumu tohoto tématu objevily a objevují. Vyrovnat se s takto složitou situací vyžaduje značný stupeň zobecnění, někdy i na úkor přesnosti a tato problematika může někdy činit obtíže i velmi zkušenému badateli. Autorka zvolila komparativní metodu založenou na zobecnění v té které době přijímaných názorů. Myslím, že od studenta archeologie nelze ani čekat více.

E. Rejnová-Rubková se nejprve pokusila orientovat ve všeobecné problematice vývoje přírody, způsobu života dávných lovců i velmi stručném přehledu paleolitických kultur. Dále se stručně zaměřila na definici obydlí a sídliště a na vývoj bádání.

Hlavní část (78 stran) diplomové práce je věnována podrobnému soupisu téměř padesátky lokalit, v rozpětí od nejstaršího paleolitu až po mezolit, které autorka považovala za nejdůležitější pro pochopení zvoleného tématu. Lokality jsou podrobně popsány, často doprovázeny vyobrazeními. Každé období je uváděno stručnou charakteristikou, která odpovídá běžně dostupným informacím ze základní literatury. Tato kapitola je poměrně podrobně zpracována, s doplňujícími ilustracemi.

Přes upozornění však autorka zařadila východoevropské lokality gravettienu či epigravettienu do magdalénienu, ačkoliv v úvodních partiích své práce věnovaných jednoduchému schématu kultur se toto nedopatření neobjevuje. Myslím, že tato chyba jde na vrub chvatu s dokončováním práce, přecenění středoevropské chronologie paleolitu a autorku mohla zavést i velice nízká absolutní data z celé řady těchto lokalit. Obecně je však nutné říci, že problematika koncových fází vrcholného mladého paleolitu ve východní Evropě je velice spleťtá a názory i současných autorů jsou poněkud rozdílné.

Kapitola 8 „Vývoj paleolitických obydlí – srovnání obytné plochy“ představuje do jisté míry autorčin samostatný přístup a daná problematika je řešena podle jednotlivých základních období. Kapitola je vybavena tabulkami a grafy, které ukazují obvod objektů, jejich plochu a umístění ohnišť. U grafu a tabulky s mladopaleolitickými objekty se měla autorka držet datace těchto objektů a byla by se vyhnula již výše zmíněné chybě v řazení mladopaleolitických lokalit ve východní Evropě. Stručné texty charakterizují jen nejzákladnější informace. K nim autorka uvádí i úvahy o možném výkladu velikosti objektů, ve vztahu k organizaci společnosti v období paleolitu. Jako zvláštní podkapitola je připojena partie s několika lokalitami, kde byly obytné struktury vázány na jeskyně nebo abri, doplněné o úvahy o významu umístění ohnišť.

V závěrečné kapitole autorka charakterizuje obydlí jako jeden z fenoménů lidské kultury, který se postupně vyvíjel. Odvíjí rovněž úvahy o vlivu prostředí (klimatu atd.) nejen na sídelní strategii, ale i na využívání krajiny. V mnoha ohledech jsou však tyto úvahy silně zjednodušené a málo zpracované.

Autorka využila doklady o sídelních strukturách tak jak byly podávány v různých obdobích vývoje bádání o této problematice. Záměrně vynechala velice obsáhlou a komplikova-

nou problematiku poznání, interpretace sídelních struktur, které procházejí různými stadii hodnocení, která oscilují od pozitivních až po kritické. Při hodnocení tématu obydlí na úrovni diplomové práce by to zajisté bylo pro autorku velice těžko uchopitelné. V tomto ohledu je zapotřebí také tuto diplomovou práci chápat.

Autorka prokázala ve své diplomové práci řadu základních schopností, které jsou nutné pro přehledovou práci takového typu. Velice dobře se orientuje v anglicky psané literatuře, avšak bylo nutné sledovat i literaturu v ostatních světových jazycích. Vznikla tak přehledová práce, která by však vyžadovala ještě další etapy zpracování. To by však bylo možné vyžadovat od velice zkušeného odborníka.

Přes určité výhrady doporučuji tuto diplomovou práci k obhájení.

Praha 20.5. 2007

Doc. PhDr. Jan Fridrich, DrSc.